

A szerzői jogi közös jogkezelésről szóló EU irányelv átültetése

avagy

„Sose lesz már úgy, mint rég..”

**Dr. LÁBODY Péter,
Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala**

Rövid előszó az irányelvről

- **2014 februárjában** fogadták el „a szerzői és szomszédos jogokra vonatkozó közös jogkezelésről és a zeneművek belső piacon történő online felhasználásának több területre kiterjedő hatályú engedélyezéséről szóló 2014/26/EU irányelvet”
- az átültetés határideje **2016. április 10.**

Az irányelv két fő részből áll:

az unió területén működő **összes közös jogkezelő szervezetre** vonatkozó rendelkezések

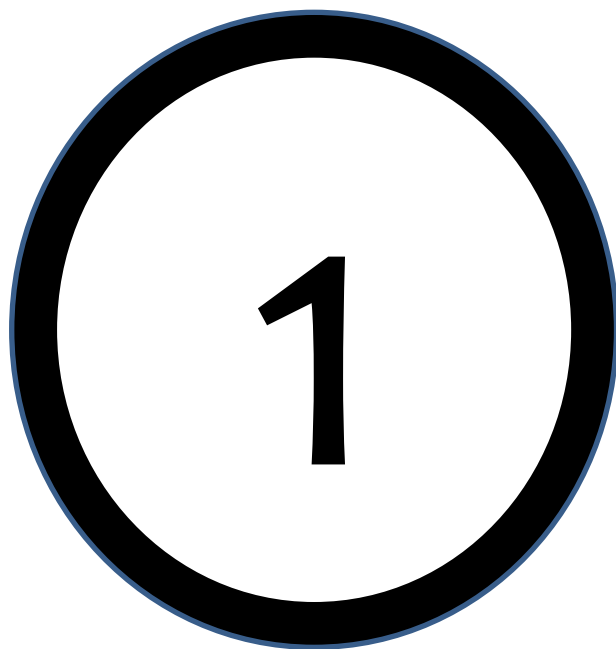

a zeneművek online felhasználását több területre kiterjedő hatállyal engedélyező közös jogkezelő szervezetekre vonatkozó rendelkezések

Eddigi hazai lépések az átültetés kapcsán

- két társadalmi konzultációra került sor:
 - az első 2014. dec. 23-tól 2015. jan. 30-ig
 - az „**Átültetési koncepcionális javaslat**” célja: az irányelv átültetésének jogforrási szintjére és hatályba léptetésének időpontjára vonatkozó javaslattétel és kérdésfelvetés
 - összesen **21 szervezettől** érkezett visszajelzés (többek között közös jogkezelők, szakmai szervezetek, felhasználói képviselői szervek, közigazgatási szervek)
 - a második 2015. júl. 10-től 2015. aug. 15-ig
 - a „**Részletes átültetési koncepció**” célja: a részletesebben kidolgozott alternatívák összetettebb vizsgálata
 - **összesen 24 válasz** érkezett (az első konzultációhoz hasonló válaszadói körtől)
- a kodifikációs munka ez alapján kezdődött meg és várhatóan decemberben ér véget

... de mi lesz itthon
másként, mint eddig?

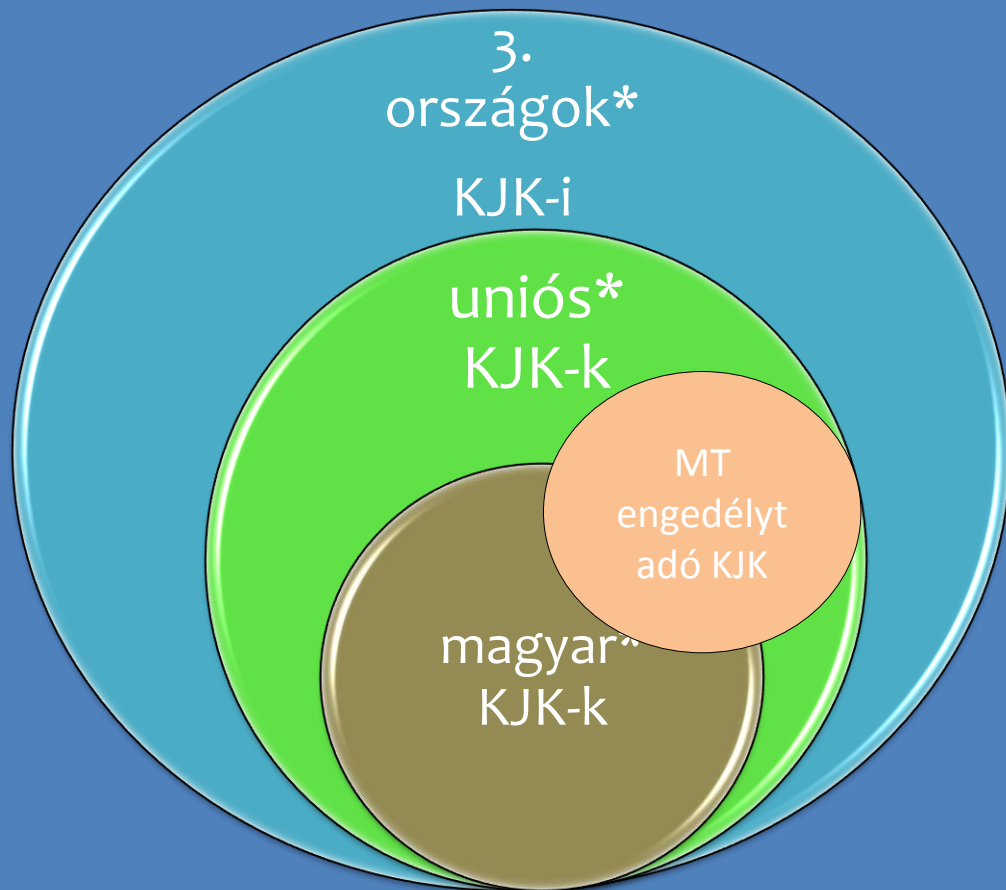
A közös jogkezelés rendszere 1

- Eltérő a szabályozás logikája
 - EU: „**Bárki**” lehet KJK, de egy KJK köteles ezt és ezt az előírást betartani a tevékenység ki is szervezhető...
 - HU: „**Csak az**” lehet KJK, aki ennek meg ennek a követelménynek megfelel, a tevékenység nem szervezhető ki ...
- A közös jogkezelő szervezet fogalma:
 - EU: **egynél több jogosult** érdekében és közös javára, kizárólagos vagy fő céljaként szerzői és szomszédos jogokat kezel, és amely a következő feltételek legalább egyikét teljesíti: (i) **tagjai** tulajdonában vagy ellenőrzése alatt áll és (ii) **nonprofit** szervezet.
 - HU: **nincs definíció**, (i) csak abban az esetben lehetséges közös jogkezelés, ha a jogosultak jogainak **egyéni gyakorlása nem lehetséges** (ii) a szervezet a KJK szervezetekkel szemben támasztott **feltételeknek** (pl. reprezentativitás, egyesületi forma, stb.) **megfelel** és az SZTNH **nyilvántartásba** veszi

A közös jogkezelés rendszere 2

- A közös jogkezelés típusai
 - EU: az irányelv preambulumban a **kiterjesztett** és a **kötelező** közös jogkezelésre, mint lehetséges tagállami KJK modellekre utal, de ezeket külön nem szabályozza, csak lehetővé teszi tagállami fenntartásukat
 - HU: három típusú, de **kizárólag kiterjesztett hatályú** közös jogkezelést ismer:
 - törvény által előírt **kötelező** közös jogkezelés,
 - szintén törvényben **előírt**, de **kilépést engedő** közös jogkezelés,
 - **önkéntes** közös jogkezelés.
- Mint látszik, a fogalmak egy az egyben egyáltalán nem feleltethetők meg egymásnak, de ettől még feladat az átültetés.

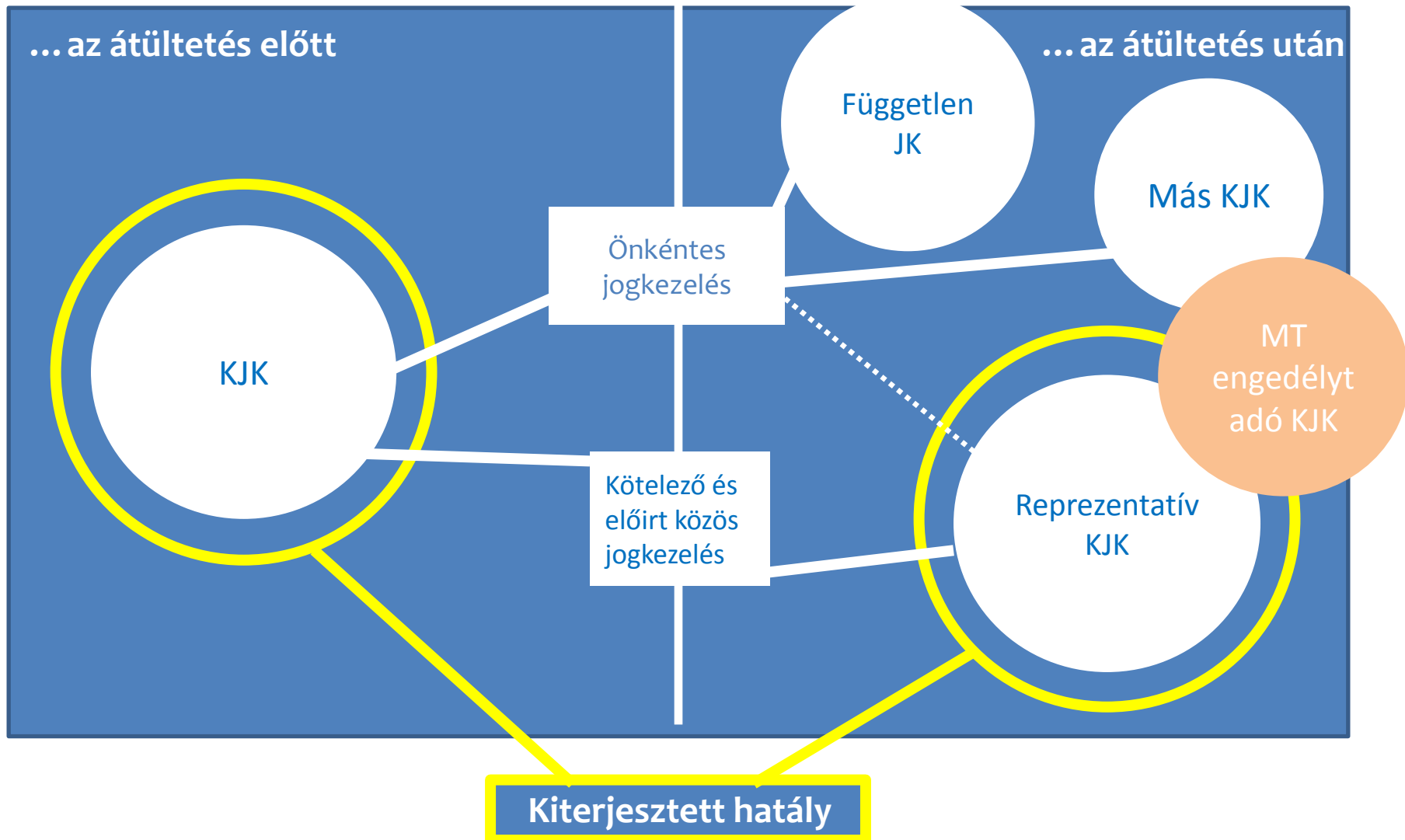
Az irányelv szerint jogkezelést végző szervezetek köre

- egyelőre **kérdéses** a mibenlétük
- (16) preamb: **mi NEM FJSZ**
- hazai bevezetésük **nem elkerülhető**
- e kategória egy „**kiskaput**” jelenthet a szigorú KJK kötelezettségek alól.

*a letelepedés helyére
utal

A hazánkban jogkezelést végző szervezetek köre...

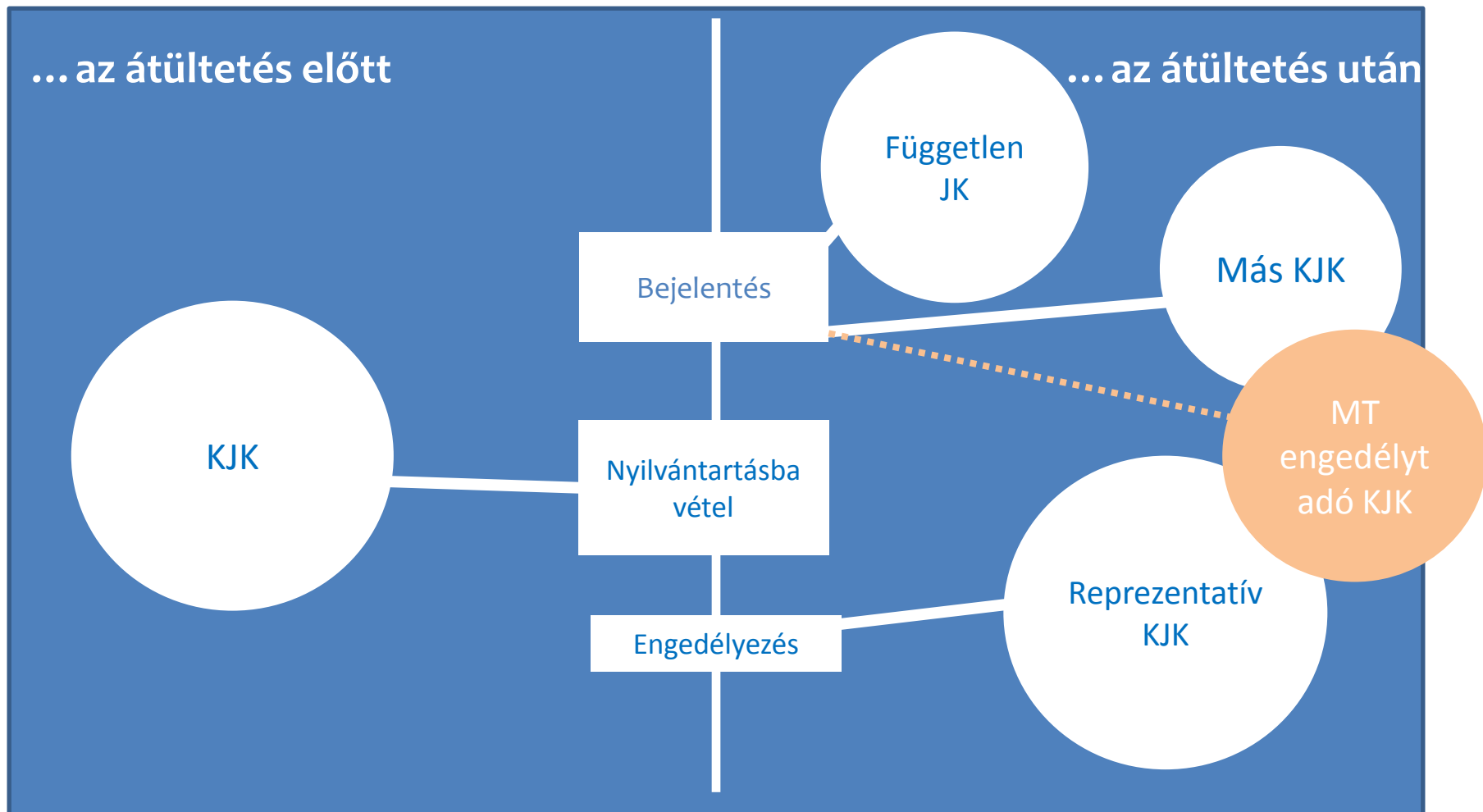

A nyilvántartásba vételi kötelezettség előírása

- Magyarországon a közös jogkezelés **nyilvántartásba vételhez** kötött tevékenység
- A konzultáció során hangsúlyos észrevétel volt: a felügyeletet terjesszük ki az Unióban és harmadik országokban letelepedett KJK-kra vagyis **kössük nyilvántartásba vételhez vagy legalábbis bejelentéshez** a jogkezelési tevékenységet
- Ennek **akadálya** lehet az Unióban letelepedett KJK-k esetében:
 - (9) preamb: „[...] a tagállamok a **területükön letelepedett** közös jogkezelő szervezetek esetében az irányelv II. címében meghatározottaknál **szigorúbb előírásokat tartsanak fenn vagy állapítsanak meg**, amennyiben ezek a szigorúbb előírások összhangban állnak az uniós jogszabályokkal.
 - (10) preamb Az irányelvben semmi sem zárhatja ki eleve a tagállamok számára azt, hogy az **Unión kívül letelepedett**, de a tagállamban működő közös jogkezelő szervezetekre **ugyanilyen vagy hasonló rendelkezéseket alkalmazzanak**.
- **Mellette** szólhat:
 - (50) preamb: A szankciók vagy intézkedések közé tartozhat [...] **amennyiben a működés engedélyhez kötött** – az engedély visszavonása. Ennek az irányelvnek **semlegesnek kell maradnia a tagállamokon belüli előzetes engedélyezési és ellenőrzési rendszerek tekintetében**, ideértve a közös jogkezelő szervezetek reprezentativitására vonatkozó követelményeket is, amennyiben ezek a rendszerek összeegyeztethetők az uniós joggal, és nem akadályozzák ezen irányelv teljes körű végrehajtását.

A hazánkban jogkezelést végző szervezetek köre...

(bejelentés vs. engedélyezés)

3

A jogosultak és a közös jogkezelő szervezetek közti jogviszony

- a **szabad KJK választás** megerősítést nyer (viszont ahol nincs KJK, ott a külföldre szűkülne vagy egyáltalán nem lenne rá lehetőség)
- a **jogkezelési megbízás** részletes szabályozást kap és felmondása külön törvényi kategóriát képez a kiterjesztett hatályú közös jogkezelés elleni tiltakozástól
- **elektronikus kapcsolattartás/jogosultság-gyakorolhatóság** bevezetése
- a **nem kereskedelmi célú felhasználásra** a jogosult „kilépés nélkül is engedélyt adhat” majd Magyarországon azzal a feltétellel, hogy sem a felhasználónak, sem a jogosultnak nem származhat ebből bevétele

A KJK-k „monstre” szervezeti szabályai

- az **itthon** és az **EGT-n kívüli harmadik országokban letelepedett** KJK-k továbbra is csak **egyesületek** lehetnének (az utóbbi esetben az is megfelelő lenne, ha a magyar KJK törvényben és az egyéb jsz-okban megállapított speciális szervezeti szabályoknak maradéktalanul megfelelnek),
- az **EU-ban letelepedett** - és HU-n engedélyezést végző - KJK-k esetében azonban e feltétel **nem írható elő**
- eddig alapvetően a Civil tv. és a Ptk. egyesületekre vonatkozó szabályai határozták meg a KJK-k **szervezeti szabályait** és az Szjt. néhány speciális rendelkezése tartalmazott csak eltérést
- az irányelv **cégjogi szemléletű, rendkívül kazuisztikus szervezeti szabályai** is a KJK törvénybe kerülnének:
 - pl. a vezető tisztségviselőkre, felügyeleti szervre, összeférhetetlenségre vonatkozó szabályrengeteg

5

Működés és gazdálkodás

- Az Szt. **már jelenleg is részletes és szigorú szabályokat** tartalmaz a közös jogkezelő szervezetek működése és gazdálkodása tekintetében, ezekhez képest az Irányelv előírásai sem hoznak jelentős mértékű változást.
- Ami más lesz:
 - a jogdíjak **felosztása és kifizetése határidőhöz lesz kötve** (a beszédést követő év harmadik negyedévének végéig szükséges ezt megtenni)
 - a jogosultak vagy elérhetőségi adataik ismeretlensége miatt **ki nem fizethető jogdíjak rezsimje** megváltozik és részletes szabályozást nyer
 - a **díjszabások jóváhagyása** csak a reprezentatív KJK-k esetében maradna az IM jóváhagyásához kötött
 - a jogdíjak jogosultak érdekét szolgáló **egyéb célra történő felhasználásának szabályai felülvizsgálatra szorulnak**
 - nagyon **részletes transzparencia szabályok** kerülnek a törvénybe (külön tájékoztatás tag, jogosult, felhasználó, más KJK, nyilvánosság..) és **éves átláthatósági jelentés közzétételi kötelezettség**

6

Megjelennek több területre kiterjedő hatályú engedélyezés szabályai

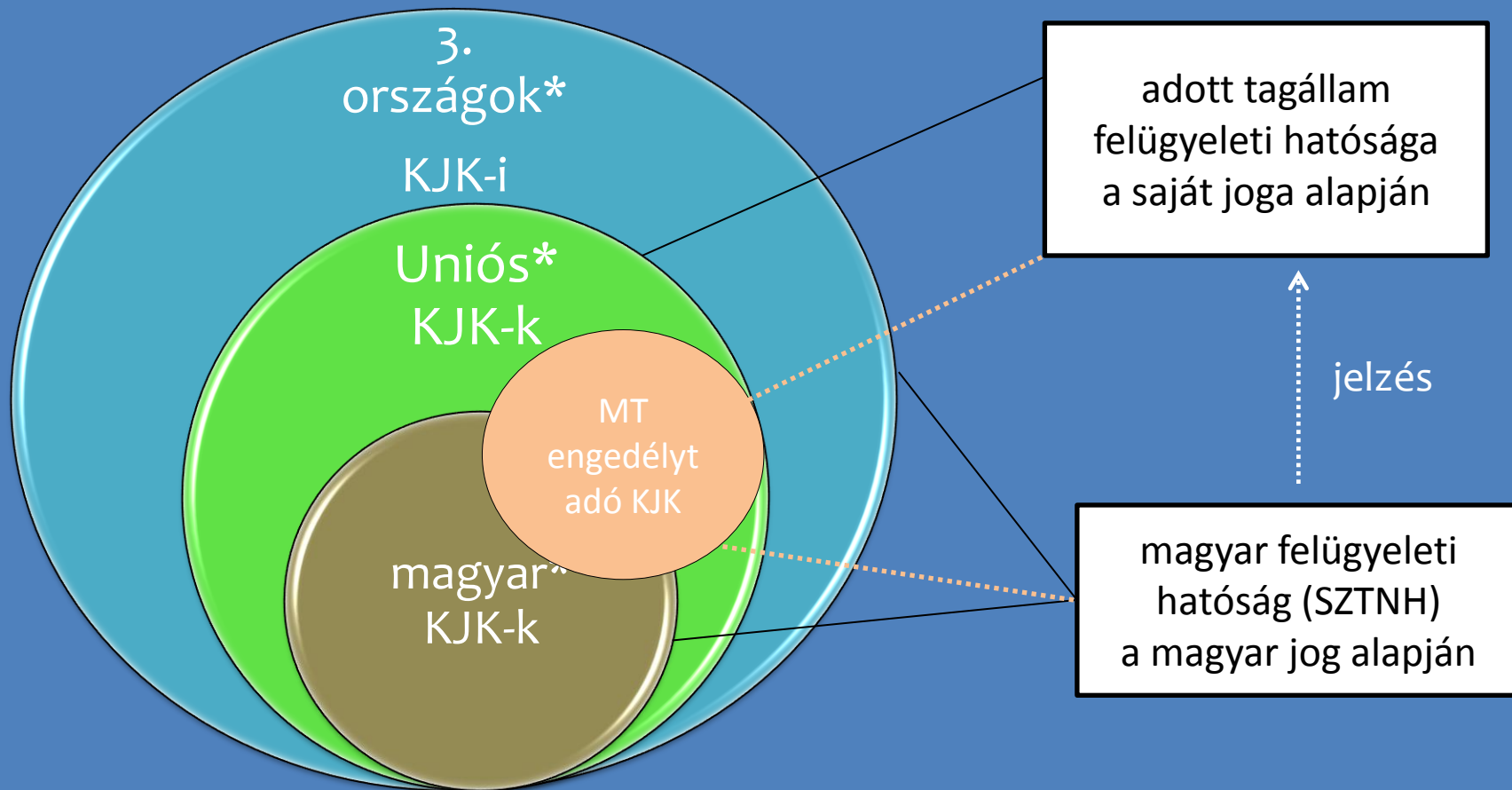
- a több területre kiterjedő hatályú engedélyek adásához szükséges feltételeket meghatározó rendelkezések (ún. **„EU-passport” kritériumok**);
- a multiterritoriális engedélyt nyújtó jogkezelő szervezetek működését, és más jogkezelőkkel való kapcsolatát szabályozó rendelkezések (ún. **„tag-on” kötelezettség**);
- az „EU-passport” feltételeknek 2017. április 10-ig **megfelelni nem tudó vagy nem kívánó közös jogkezelő szervezetek jogosultjaira** vonatkozó átmeneti rendelkezések

A közös jogkezelő szervezetek felügyelete

- a hazai szabályozás **egy konkrét, speciális közigazgatási eljárást** határoz meg a felügyeletre
- az irányelv szerint
 - a tagállamok **kötelesek biztosítani**, hogy a területükön letelepedett közös **jogkezelő szervezetek teljesítsék** az Irányelv alapján meghatározott nemzeti jogszabályi **rendelkezéseket**
 - a letelepedés helye szerinti felügyelet hatásköre a **területén működő, de külföldön letelepedett jogkezelők** vonatkozásában csak arra terjedhet ki, hogy a feltételezett jogsértésről **értesítse** a letelepedés helye szerint illetékes hatóságot és **felkérje** azt a szükséges lépések megtételére.

A Magyarországon közös jogkezelést végző szervezetek felügyeleti rendszere

*a letelepedés helyére utal

A további lépések

- a kodifikált tervezet IM részére történő benyújtása december elején
 - ezt követően belső – közig – társadalmi egyeztetés
 - a tervezet 2016 februárjában kellene, hogy az OGY elé kerüljön, amely azt remélhetőleg márciusban fogadná el
-
- A cél: 2016. április 10-én hatályban legyen.

Az átültető törvény tervezete

ELSŐ RÉSZ *A közös jogkezelés általános szabályai*

- I. Fejezet Bevezető rendelkezések (cél, hatály, értelmező rendelkezések)
- II. Fejezet A közös jogkezelés alapvető szabályai (alapelvek, nem kereskedelmi célú felhasználás, kiszervezés)
- III. Fejezet A közös jogkezelés jogalapja (megbízás, kiterjesztett hatály, képviseleti szerződések)
- IV. Fejezet A közös jogkezelés szervezeti szabályai
- V. Fejezet A közös jogkezelés megkezdésének feltételei (általános feltételek, bejelentés, engedélyezés)
- VI. Fejezet A közös jogkezelő szervezet működése és gazdálkodása (felosztás, kezelési költség, támogatás, fel nem osztható jogdíjak)
- VII. Fejezet Adatszolgáltatás, átláthatóság
- VIII. Fejezet A felhasználás engedélyezése, a felhasználók kötelezettségei (díjszabás stb.)

MÁSODIK RÉSZ *Zeneművek felhasználásának közös jogkezelő szervezetek által történő, több területre kiterjedő hatályú engedélyezése*

- IX. Fejezet Több területre kiterjedő hatályú felhasználási engedélyeket adó közös jogkezelő szervezet működésére vonatkozó különös követelmények
- X. Fejezet Több területre kiterjedő hatályú felhasználási engedélyeket adó közös jogkezelő szervezetek közötti megállapodásokra vonatkozó különös követelmények

HARMADIK RÉSZ *Független jogkezelő szervezetekre alkalmazandó szabályok*

NEGYEDIK RÉSZ *A közös jogkezelő szervezetekkel és a független jogkezelő szervezetekkel kapcsolatos eljárások szabályai*

- XI. Fejezet Jogkezeléssel kapcsolatos hatósági eljárások általános szabályai
- XII. Fejezet A közös jogkezelő szervezetek és független jogkezelő szervezetek tevékenységének bejelentése
- XIII. Fejezet A reprezentatív közös jogkezelő szervezetként végzett közös jogkezelési tevékenység engedélyezésére vonatkozó szabályok
- XIV. Fejezet A közös jogkezelő szervezetek és független jogkezelő szervezetek nyilvántartására vonatkozó szabályok
- XV. Fejezet A közös jogkezelés feletti felügyelet
- XVI. Fejezet Az SZTNH döntésének felülvizsgálata
- XVII. Fejezet A reprezentatív közös jogkezelő szervezetként végzett közös jogkezelés körében alkalmazott díjszabások jóváhagyása

ÖTÖDIK RÉSZ *Záró rendelkezések (átmeneti rendelkezések, módosító rendelkezések stb.)*

Köszönöm a figyelmüket.

peter.labody@hipo.gov.hu